

ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมตามประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564

ภัทรพล จิงสมเจตไพศาล

ที่ปรึกษาระดับกระทรวง นายแพทย์ทรงคุณวุฒิ (ด้านสาธารณสุข)

สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

Phattarapol Jungsomjatepaisa

Advisor of the Ministry., Medical Physician, Advisory Level.

Ministry of Public Health.

ความเป็นมาและพัฒนาการที่สำคัญ

แนวคิดและนโยบาย “ผู้เสพ คือผู้ป่วย” เริ่มต้นมาเมื่อหลายสิบปีก่อน โดยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปราบปราม และควบคุมยาเสพติด รวมถึงการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดกระจายอยู่ในกฎหมายหลายฉบับ แต่แนวทางปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายดังกล่าวยังไม่ชัดเจน ผู้เสพยายังไม่ได้รับการปฏิบัติอย่างผู้ป่วยอย่างแท้จริง ผู้เสพยาจำนวนมากจึงยังไม่กล้าเปิดเผยตัวเพื่อเข้าสู่กระบวนการบำบัดฟื้นฟู เพราะเกรงว่าจะถูกจับกุมดำเนินคดี ซึ่งการประชุมสมัชชาสหประชาชาติสมัยพิเศษว่าด้วยปัญหายาเสพติดของโลก ค.ศ. 2016 (United Nations General Assembly Special Session 2016 – UNGASS 2016) ได้มีมติและนโยบายใหม่ต่อปัญหายาเสพติดว่าแท้จริงแล้วปัญหายาเสพติดเป็นเรื่องของสุขภาพ เรื่องของระบบสาธารณสุข เรื่องของอาชญากรรม เรื่องของสิทธิมนุษยชน เรื่องของความยากจน ฯลฯ และให้มีการแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยมุ่งเน้นด้านสาธารณสุข เน้นการดูแลสุขภาพผู้ป่วยแบบบูรณาการ โดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนอย่างครอบคลุม¹

ในปี พ.ศ. 2557 เพื่อให้การดำเนินการบำบัดฟื้นฟูผู้เสพยาเสพติดเป็นไปโดยเหมาะสม สมควรกำหนดให้ผู้ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดฐานเสพยาเสพติดหรือเสพและมียาเสพติดไว้ในครอบครอง ตามลักษณะชนิด ประเภท และปริมาณที่กำหนด ซึ่งไม่มีพฤติกรรมที่อาจก่อให้เกิดอันตราย แก่ผู้อื่นหรือสังคม ได้รับการบำบัดฟื้นฟูโดยการยินยอม และได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่องภายหลังผ่านการบำบัดฟื้นฟู รวมทั้งกำหนดอำนาจหน้าที่

ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการดังกล่าว เพื่อให้การบำบัดฟื้นฟูเป็นไปด้วยความเรียบร้อยมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลสูงสุด คณะรักษาความสงบแห่งชาติ จึงมีประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 108/2557 เรื่อง การปฏิบัติต่อผู้ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดเพื่อเข้าสู่การบำบัดฟื้นฟูและการดูแลผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู โดยในประกาศดังกล่าวให้ผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร จัดตั้งศูนย์เพื่อประสานการดูแลผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูในระดับอำเภอหรือเขต และระดับจังหวัดหรือกรุงเทพมหานคร โดยให้ศูนย์เพื่อประสานการดูแลผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูมีอำนาจหน้าที่จัดระบบดูแลช่วยเหลือและสนับสนุนผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูในจังหวัดให้มอบหมายกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำองค์กรชุมชน อาสาสมัครคุมประพฤติ หรืออาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เป็นผู้ติดตามดูแลและช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู สำหรับกรุงเทพมหานครให้มอบหมายผู้อำนวยการเขต ผู้นำองค์กรชุมชน อาสาสมัครคุมประพฤติ หรืออาสาสมัครสาธารณสุขกรุงเทพมหานคร ดำเนินการดังกล่าว²

ต่อมาในปี พ.ศ. 2564 พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 9 ธันวาคม 2564 โดยมีสาระสำคัญ คือการแก้ไขปัญหายาเสพติดหรือผู้ติดในมิติทางการแพทย์และสังคม โดยให้อาสาสมัครตัวกับผู้ใช้ยาหรือครอบครัวเพื่อเสพยาในจำนวนเล็กน้อย สามารถสมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษาได้ โดยไม่ต้องถูกดำเนินคดี โดยถือว่า

“ผู้เสพ ผู้ติด คือ ผู้ป่วย” เน้นการแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพ พฤติกรรม และสังคม ควบคู่ไปกับการบำบัดรักษา เพื่อลด ละ เลิกยาเสพติด และการลดอันตรายจากยาเสพติด โดยมีกระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้รับผิดชอบหลักด้านการ บำบัดรักษา และการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดในภาพ รวมของประเทศทั้งหมด ซึ่งในการดำเนินการด้านการ บำบัดรักษาและฟื้นฟูได้เพิ่มเติมกลไกในการขับเคลื่อนงาน บำบัดรักษาและฟื้นฟู เช่น การพัฒนาศูนย์คัดกรอง การจัดระบบสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ของภาคีเครือข่าย การวางระบบการส่งต่อและระบบ Consult จัดแพทย์ในจังหวัด กระบวนการจำหน่าย ผู้ป่วย การบำบัดฟื้นฟูผู้ใช้สารเสพติดโดยชุมชนเป็นฐาน (Community-based treatment) และการลดอันตราย จากยาเสพติด (Harm reduction) รวมถึงการให้มี ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม ซึ่งการดำเนินงานในส่วน การคัดกรอง การส่งต่อระบบการบำบัดรักษาและฟื้นฟู การฟื้นฟูสภาพทางสังคมในพื้นที่ของแต่ละจังหวัด ยังมีการติดขัด ไม่คล่องตัวในการดำเนินงานจากในหลายปัจจัย³

การจัดระบบดูแลช่วยเหลือ และสนับสนุนผู้ผ่านการบำบัด ฟื้นฟูจากยาเสพติดตามประกาศคณะกรรมการ ความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 108/2557 หรือแนวทางการ ฟื้นฟูสภาพทางสังคมตามพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวล กฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564 เป็นการดูแลช่วยเหลือ ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษาให้สามารถใช้ชีวิตอย่างปกติสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดีสามารถดำรงชีวิต อยู่ในสังคมได้โดยไม่กลับมากระทำความผิดเกี่ยวกับ ยาเสพติดอีก ยังมีประเด็นที่ต้องการความชัดเจน ทั้งในเรื่องของการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่าง ศูนย์คัดกรอง สถานพยาบาลยาเสพติด และสถานฟื้นฟู สมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด รวมถึงแนวทางการดำเนินงาน

ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมตามประมวล กฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564⁴

ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม คือ สถานที่ทำการฟื้นฟู สภาพทางสังคมแก่ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัด รักษา เป็นหน่วยงานที่คอยติดตาม ดูแล ให้คำปรึกษา

แนะนำ ให้ความช่วยเหลือ และสงเคราะห์แก่ผู้เข้ารับ การบำบัดรักษา เพื่อให้ผู้เข้ารับการบำบัดรักษาได้รับ การฟื้นฟูสภาพทางสังคม โดยได้รับบริการด้านสวัสดิการ สังคม การสังคมสงเคราะห์ที่จำเป็นและเหมาะสม รวมทั้ง ช่วยเหลือสนับสนุนให้มีที่อยู่อาศัยเป็นการชั่วคราวเพื่อให้ บุคคลดังกล่าวสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ โดยไม่กลับ มากระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดอีก โดยที่กระทรวง มหาดไทยและกรุงเทพมหานครมีหน้าที่จัดตั้งศูนย์ฟื้นฟู สภาพทางสังคม (มาตรา 118) โดยให้ใช้พื้นที่ของหน่วยงาน สังกัดกระทรวงมหาดไทยและกรุงเทพมหานครหรือพื้นที่ อื่นที่เหมาะสมเป็นที่ตั้งศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมตาม และให้ครอบคลุมพื้นที่ระดับเขต จังหวัด อำเภอ ตำบล และระดับหมู่บ้าน

ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมมีหน้าที่และอำนาจ (มาตรา 120) ดังต่อไปนี้

(1) ให้คำแนะนำ ปรีกษา และช่วยเหลือผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา

(2) ให้ความช่วยเหลือด้านสวัสดิการสังคม รวมทั้งการสนับสนุนผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัด รักษาให้ได้มีที่อยู่อาศัยเป็นการชั่วคราว

(3) ช่วยเหลือเกี่ยวกับอาชีพ การศึกษา เงินทุน สงเคราะห์ และให้การสงเคราะห์อื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีพแก่ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา

(4) ส่งเสริมและสนับสนุนให้นายจ้างหรือ สถานประกอบการรับผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัด รักษาเข้าทำงาน

(5) ส่งเสริมให้ครอบครัวและชุมชนเข้ามา มีส่วนร่วมในการบำบัดรักษาและติดตาม ดูแล และ ช่วยเหลือผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา

สำหรับความแตกต่างระหว่างศูนย์เพื่อประสานการ ดูแลผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู ตามประกาศคณะกรรมการ ความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 108/2557 และศูนย์ฟื้นฟูสภาพทาง สังคมตามประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564 ที่มีการ จัดตั้ง และอำนาจหน้าที่ที่แตกต่างกันสามารถเปรียบเทียบ ได้ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบศูนย์เพื่อประสานการดูแลผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู ตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 108/2557 และศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมตามประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564

บทบัญญัติ	ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 108/2557 ²	ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564 ⁵
นิยาม	ศูนย์เพื่อประสานการดูแลผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู คือ สถานที่ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร จัดตั้งในระดับอำเภอ และระดับจังหวัด หรือเขตและกรุงเทพมหานคร	ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมคือสถานที่ทำการฟื้นฟูสภาพทางสังคมแก่ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา
หน้าที่และอำนาจ	จัดระบบดูแลช่วยเหลือ และสนับสนุนผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู โดยในจังหวัด ให้มอบหมายกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำองค์กรชุมชน อาสาสมัครคุมประพฤติ หรืออาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เป็นผู้ติดตามดูแลและช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูสำหรับ กรุงเทพมหานคร ให้มอบหมายผู้อำนวยการเขต ผู้นำองค์กรชุมชน อาสาสมัครคุมประพฤติหรืออาสาสมัครสาธารณสุขกรุงเทพมหานครดำเนินการ	ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมมีหน้าที่และอำนาจ (มาตรา 120) ดังต่อไปนี้ 1) ให้คำแนะนำ ปกป้อง และช่วยเหลือผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา 2) ให้ความช่วยเหลือด้านสวัสดิการสังคม รวมทั้งการสนับสนุนผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา ให้ได้มีที่อยู่อาศัยเป็นการชั่วคราว 3) ช่วยเหลือเกี่ยวกับอาชีพการศึกษา เงินทุน สงเคราะห์ และให้การสงเคราะห์อื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีพแก่ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา 4) ส่งเสริม และสนับสนุน ให้นายจ้างหรือสถานประกอบการรับผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษาเข้าทำงาน 5) ส่งเสริมให้ครอบครัวและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบำบัดรักษาและติดตาม ดูแล และช่วยเหลือผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา

ประเภทของศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม

ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมตามประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 25645 แบ่งเป็น 3 ประเภทดังนี้

(1) ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมในจังหวัด โดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ในศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมจากเจ้าหน้าที่ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงาน กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข

ให้สอดคล้องกับสถานที่ตั้งและศักยภาพในการเข้าถึงและความสะดวกในการรับบริการของผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา

(2) ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมในกรุงเทพมหานคร โดยให้ผู้ว่ากรุงเทพมหานครแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ในศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมจากเจ้าหน้าที่ของกรุงเทพมหานครให้สอดคล้องกับสถานที่ตั้งและศักยภาพในการเข้าถึง

และความสะดวกในการรับบริการของผู้ติดยาเสพติด หรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา

(3) ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมอื่นที่กระทรวงมหาดไทยและกรุงเทพมหานครจัดตั้งโดยพิจารณาจัดตั้งจากองค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรชุมชนหรือองค์กรอื่น ที่ให้ความร่วมมือและมีความประสงค์จัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมขึ้นเป็นการเฉพาะเพื่อการสนับสนุนช่วยเหลือและสงเคราะห์ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา โดยให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

- องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรชุมชน หรือองค์กรอื่นแจ้งความประสงค์ไปยังกระทรวงมหาดไทย หรือกรุงเทพมหานคร เพื่อพิจารณา

- การบริหารจัดการและบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบให้นำรูปแบบการดำเนินงานในศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมในจังหวัดหรือศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม ในกรุงเทพมหานครมาใช้ได้โดยอนุโลม

หน้าที่ของศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมในระดับ จังหวัด

ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมในระดับจังหวัด ที่กระทรวงมหาดไทยและกรุงเทพมหานครจัดตั้ง ทำหน้าที่เป็นหน่วยปฏิบัติงานกลางของจังหวัด หรือกรุงเทพมหานคร โดยให้มีหน้าที่ดังนี้

(1) ประสานงานกับราชการส่วนกลาง ราชการ ส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์กร มหาชน และหน่วยงานอื่นของรัฐในพื้นที่ เพื่อประสาน นโยบาย แผนงาน และความร่วมมือต่าง ๆ

(2) ดำเนินการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัด สนับสนุนช่วยเหลือและสงเคราะห์ ไปยังศูนย์ฟื้นฟูสภาพ ทางสังคมระดับต่าง ๆ ในพื้นที่

(3) รวบรวมการสนับสนุนช่วยเหลือและสงเคราะห์ จากภาคธุรกิจ เอกชน สมาคม องค์กรชุมชนต่าง ๆ รวมทั้ง แสวงหาความร่วมมือต่าง ๆ เพื่อแจ้งไปยังศูนย์ฟื้นฟูสภาพ ทางสังคมระดับต่าง ๆ ในพื้นที่

(4) กำหนดช่องทางการสนับสนุนช่วยเหลือ และสงเคราะห์ จากองค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรชุมชน

หรือองค์กรอื่นไปยังศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมระดับต่าง ๆ ในพื้นที่

(5) จัดให้มีการสนับสนุนช่วยเหลือและสงเคราะห์ อย่างใด ๆ แก่ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา เพื่อให้สามารถคืนสู่สังคมได้ตามปกติ

(6) กำกับติดตามผลการดำเนินงานศูนย์ฟื้นฟู สภาพทางสังคมในพื้นที่และกำหนดมาตรการแก้ไข ปัญหา อุปสรรคภาพรวมที่เกิดขึ้น เพื่อวางแผนทางการปรับปรุง แก้ไขกระบวนการสนับสนุนช่วยเหลือ

การสนับสนุนช่วยเหลือศูนย์ฟื้นฟูสภาพ ทางสังคม

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของ มนุษย์ กระทรวงแรงงาน กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวง สาธารณสุข และสำนักงาน ป.ป.ส. ให้การสนับสนุน และช่วยเหลือการดำเนินการของศูนย์ฟื้นฟูสภาพ ทางสังคมในส่วนที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ การศึกษา การติดตามดูแลปัญหาด้านสุขภาพ และการให้ การสงเคราะห์อื่น ๆ (มาตรา 118 วรรค 3)

ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมอื่นที่จัดตั้งขึ้น จากองค์กรพัฒนาเอกชนองค์กรชุมชนหรือองค์กรอื่น สามารถขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานโดยความเห็นชอบ ของคณะทำงานที่คณะอนุกรรมการประสานนโยบาย และอำนวยการศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม (ปลัดกระทรวง มหาดไทย เป็นประธาน) แต่งตั้ง

การขึ้นทะเบียน ติดตามกำกับและการรับรอง คุณภาพศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม

1. การขึ้นทะเบียน

การจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมระดับต่าง ๆ ให้มีการขึ้นทะเบียนเพื่อการกำกับตรวจสอบคุณภาพ การดำเนินงานโดยยื่นขอขึ้นทะเบียนที่สำนักงาน เลขาธิการคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด (สลบ.)

2. การติดตามกำกับ

หลังจากขึ้นทะเบียนศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม คณะอนุกรรมการประสานนโยบายและอำนวยการ ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม จะทำหน้าที่ตรวจติดตาม กำกับ การดำเนินงานของศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมระดับต่าง ๆ

3. การรับรองคุณภาพ

ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมที่ดำเนินงาน ขึ้นทะเบียนครบสามปี ให้ยื่นขอรับรองคุณภาพต่อ กรรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข และให้ขอรับรอง คุณภาพทุกสามปี

การพัฒนาศักยภาพบุคลากรศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม (E-Learning)

สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการการบำบัดรักษา และฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด กระทรวงสาธารณสุข (สลบ.) ได้พัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างศักยภาพของผู้ปฏิบัติงาน ในศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม โดยใช้ระบบการเรียนรู้ ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-learning) เป็นเครื่องมือหลัก ในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการฟื้นฟู ผู้ติดยาเสพติด ให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถนำความรู้ ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื้อหาของหลักสูตรครอบคลุมประเด็นสำคัญต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ทั้งด้านการดูแล การให้คำปรึกษา และการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้เข้ารับ การฟื้นฟู หลักสูตรดังกล่าวมีผู้เข้าร่วมการอบรมทั้งสิ้น 1,661 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 6 มกราคม 2568) ซึ่งสามารถ เข้าถึงเนื้อหาได้ทุกที่ทุกเวลาผ่านระบบ e-learning ความสะดวกและประสิทธิภาพของการเรียนรู้นี้ ช่วยสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะได้อย่างเต็มที่ หลังจากการเรียนรู้จบ ผู้เข้าร่วมจะต้องผ่านการทดสอบเพื่อ ประเมินความรู้และความเข้าใจในเนื้อหา เมื่อผ่านเกณฑ์ ที่กำหนดแล้ว ผู้เรียนจะได้รับใบรับรองการอบรมหลักสูตร พัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงานในศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม ซึ่งเป็นหลักฐานยืนยันถึงความพร้อมในการปฏิบัติงาน ตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย

แนวทางการบริการฟื้นฟูสภาพทางสังคม

ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมเป็นสถานที่ที่ถือได้ ว่ามีความสำคัญตามประมวลกฎหมายยาเสพติดในการ ดูแลช่วยเหลือผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา ให้สามารถใช้ชีวิตอย่างปกติสุขสามารถดำรงชีวิตอยู่ใน สังคมได้ โดยไม่กลับมากระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด อีก ถือได้ว่าเป็นมิติใหม่ของการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด ที่กำหนดในกฎหมายจึงต้องทำความเข้าใจว่าแนวทาง การฟื้นฟูสภาพทางสังคมนั้นจะต้องให้การฟื้นฟูสภาพ ผู้ป่วยตั้งแต่ช่วงแรกของการคัดกรองไม่เฉพาะผู้ป่วย บางรายที่ต้องการฟื้นฟูสภาพทางสังคม แต่ผู้ป่วยที่ผ่าน ศูนย์คัดกรองที่อาจจะไม่สมัครใจรักษา หรือสมัครใจรักษา แต่ผลการบำบัดรักษาไม่เป็นที่น่าพอใจ หรือผู้ป่วย ที่ไม่สมัครใจรักษาและเข้าสู่กระบวนการของอัยการ พ้องศาลเพื่อให้ผู้ป่วยเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาหรือ อาจไม่ได้เข้าสู่กระบวนการรักษา โดยผู้เข้ารับการฟื้นฟู สภาพทางสังคม สามารถแบ่งเป็น 2 กลุ่มดังนี้⁶

(1) ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา ที่มีการประสานหรือส่งต่อมาจากศูนย์คัดกรอง สถานพยาบาลยาเสพติด สถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด หรือหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้อง กับการแก้ไขปัญหายาเสพติด รวมถึงกรณีการดูแลฟื้นฟู ผู้ใช้ยาเสพติดโดยชุมชนเป็นฐาน (Community-based treatment: CBTx)

(2) ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษาโดย สมัครใจ (มาตรา 113) หรือกรณีที่เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจส่งสถานพยาบาล (มาตรา 114) หรือศาลสั่งยุติคดี (มาตรา 169) ที่ยื่นคำขอ เข้ารับการฟื้นฟูสภาพทางสังคมต่อศูนย์ฟื้นฟูสภาพทาง สังคมด้วยตนเอง หรือมอบอำนาจให้บุคคลอื่นยื่นคำขอ แทนการยื่นคำขอสามารถดำเนินการโดยวิธีการทาง อิเล็กทรอนิกส์ผ่าน website ของสำนักงานเลขาธิการ คณะกรรมการการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด (สลบ.) ได้โดยให้ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการ ทางอิเล็กทรอนิกส์ ในกรณีที่มีเหตุไม่สามารถดำเนินการ โดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ให้ดำเนินการ ณ ศูนย์ฟื้นฟู

สภาพทางสังคมที่อยู่ในพื้นที่หรือโดยวิธีการทางไปรษณีย์ ลงทะเบียนตอบรับ หลังจากนั้นให้ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมพิจารณาว่าบุคคลใดสมควรได้รับการฟื้นฟูสภาพทางสังคมในด้านใด พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสภาพทางสังคมทราบถึงสิทธิที่จะได้รับการช่วยเหลือ สนับสนุน หรือสงเคราะห์จากรัฐด้วย โดยผู้เข้ารับการฟื้นฟูสภาพทางสังคมต้องให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูล คำต่อเจ้าหน้าที่ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม รวมทั้งยินยอมให้มีการติดตามผลความคืบหน้าในการฟื้นฟูสภาพทางสังคม ทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการฟื้นฟูสภาพทางสังคมรวมถึง ดำเนินการใดๆ ตามที่ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมกำหนด

ในการฟื้นฟูสภาพทางสังคม ให้ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมดำเนินการในด้านหนึ่งด้านใดหรือหลายด้านดังต่อไปนี้

(1) ด้านครอบครัวและชุมชน ได้แก่ การสร้างเสริมสัมพันธภาพในครอบครัว การส่งเสริม ให้ครอบครัวและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบำบัดรักษา การติดตาม ดูแล และช่วยเหลือผู้เข้ารับ การฟื้นฟูสภาพทางสังคมอย่างต่อเนื่อง โดยให้ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชนประเมินสภาพแวดล้อมในชุมชนที่ผู้เข้ารับการฟื้นฟู สภาพทางสังคม อยู่อาศัย ความสัมพันธ์ในครอบครัวและสถานะ ในครอบครัวของผู้เข้ารับการฟื้นฟูสภาพทางสังคม รวมถึง วิเคราะห์ปัญหาเพื่อหาแนวทางแก้ไข โดยมีการวางแผน และให้ความช่วยเหลือตามสภาพปัญหาเป็นการเฉพาะราย

(2) ด้านสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์ ได้แก่ การส่งเสริมและสนับสนุนการประกอบอาชีพ การช่วยเหลือและสนับสนุนให้มีที่อยู่อาศัย การสนับสนุน เงินสงเคราะห์ เครื่องอุปโภคบริโภค หรือสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีพ โดยให้ศูนย์ฟื้นฟู สภาพทางสังคมตรวจสอบสิทธิ ประโยชน์หรือสวัสดิการของผู้เข้ารับการฟื้นฟูสภาพทางสังคมและ สภาพที่อยู่อาศัย โดยคำนึงถึงเพศ อายุ สถานะ และสภาพร่างกายและจิตใจของผู้เข้ารับการฟื้นฟูสภาพทางสังคม และให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(2.1) กรณีผู้เข้ารับการฟื้นฟูสภาพทางสังคม ไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่ง หรือยังไม่สามารถกลับ

เข้าอยู่อาศัยในที่อยู่อาศัยของตนได้ ให้ดำเนินการจัดหา ที่อยู่อาศัย สถานที่พักพิง หรือ สถานสงเคราะห์แล้วแต่กรณี เป็นการชั่วคราวหรือถาวร โดยร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(2.2) กรณีผู้เข้ารับการฟื้นฟูสภาพทางสังคม เป็นผู้เยาว์และไม่มีผู้ปกครองหรือผู้ดูแล หรือเป็นผู้สูงอายุ หรือผู้พิการทุพพลภาพจนไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ และไม่มีผู้ดูแล ให้ผู้เข้ารับการฟื้นฟู สภาพทางสังคมอยู่ในความดูแลของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกระทรวงมหาดไทยหรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

(2.3) กรณีผู้เข้ารับการฟื้นฟูสภาพทางสังคม ไม่ได้ประกอบอาชีพให้สอบถามความต้องการของผู้เข้ารับการฟื้นฟูสภาพทางสังคม โดยร่วมกับกระทรวงแรงงาน เพื่อจัดหางานให้เหมาะสมกับทักษะ ความรู้และความสามารถของผู้เข้ารับการฟื้นฟูสภาพทางสังคม หรือจัดให้ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสภาพทางสังคมได้รับการฝึกอาชีพ ตลอดจนประสานงานกับสถานประกอบการ ที่ทำข้อตกลงหรือให้ความร่วมมือ กับศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมในการรับผู้เข้ารับการฟื้นฟูสภาพทางสังคม เข้าทำงาน โดยอาจออกหนังสือรับรองความประพฤติ ตามที่สถานประกอบการร้องขอก็ได้

(2.4) กรณีผู้เข้ารับการฟื้นฟูสภาพทางสังคม เป็นผู้ยากจน และไม่เคยได้รับเงินสงเคราะห์หรือเงินช่วยเหลือใด ๆ จากภาครัฐหรือภาคเอกชน หรือได้รับแต่ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ ให้ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม ร่วมกับกระทรวงมหาดไทย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการให้บุคคลดังกล่าว ได้รับเงินสงเคราะห์หรือเงินช่วยเหลือตามสิทธิที่พึงมี รวมทั้งจัดหาเครื่องอุปโภคบริโภคและสิ่งจำเป็น ในการดำรงชีพแก่ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสภาพทางสังคม ตามความจำเป็น

(3) ด้านการศึกษา ได้แก่ การสนับสนุนการศึกษา ขั้นพื้นฐานหรือการศึกษานอกระบบ ในกรณีที่ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสภาพทางสังคม ไม่ได้เข้าศึกษาในสถานศึกษาใด หรืออยู่ระหว่างพักการศึกษา ให้ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม

ร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการหรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง จัดให้ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสภาพทางสังคมได้รับการศึกษา โดยคำนึงถึงเพศ อายุ ครอบครัว ภาระ สถานะทางการเงิน และสภาพร่างกายและจิตใจของผู้เข้ารับการฟื้นฟูสภาพทางสังคม

(4) ด้านสาธารณสุขและสุขภาพ โดยให้ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม ร่วมกับกระทรวงสาธารณสุขและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการติดตามและช่วยเหลือผู้เข้ารับการฟื้นฟูสภาพทางสังคมให้ได้รับการรักษาหรือรับบริการด้านสาธารณสุข โดยการติดตามและดูแลด้านสุขภาพกายและใจ รวมถึงการให้คำปรึกษา แนะนำ และให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลรักษาสุขภาพอย่างต่อเนื่องให้ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลของผู้เข้ารับการฟื้นฟูสภาพทางสังคมลงในระบบฐานข้อมูล

ของกระทรวงสาธารณสุข (บสต.) ตลอดจนจัดทำสรุป รายงานผลการดำเนินการ เสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัด หรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี ทุกหกเดือน

ผลการขึ้นทะเบียนและการดำเนินงานของ ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม

หลังจากพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 9 ธันวาคม 2564 สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการบำบัดรักษา และฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด กระทรวงสาธารณสุข (สลบ.)

ได้ดำเนินการขึ้นทะเบียนศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม ในระบบทั่วประเทศ โดยมีศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม ที่ขึ้นทะเบียนทั้งสิ้น 4,872 แห่ง และมีผลการดำเนินงาน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการดำเนินงานของศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม

ผู้ติดยาเสพติดที่ได้รับความช่วยเหลือจากศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม	จำนวน (ราย)
1. ขอรับการช่วยเหลือด้านการศึกษา	1,699
2. ขอรับการช่วยเหลือด้านฝึกอาชีพ	9,249
3. ขอรับการช่วยเหลือด้านการจัดหางานให้ทำ	2,147
4. ขอรับความช่วยเหลือด้านให้ทุนประกอบอาชีพ	822
5. ขอรับความช่วยเหลือด้านที่พักอาศัย	191
6. ขอรับความช่วยเหลือด้าน อื่นๆ	5,687
7. ไม่ระบุ	5,877
รวม	25,672

ข้อมูลจากระบบข้อมูลการบำบัดรักษาและ ฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดของประเทศ (บสต.) ธันวาคม พ.ศ. 2567⁷

กระทรวงมหาดไทยและกรุงเทพมหานครเป็น หน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนภารกิจของศูนย์ฟื้นฟู สภาพทางสังคม โดยสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.) ได้มีการกำหนด ตัวชี้วัดความสำเร็จที่สำคัญ เพื่อประเมินผลการดำเนินงาน และประสิทธิภาพของศูนย์ ดังนี้

1. ร้อยละผู้ขอความช่วยเหลือฯ ได้รับการบริการ จากศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม

2. ร้อยละของผู้เสพที่เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูสภาพ ทางสังคมมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น

การดำเนินงานภายใต้กรอบตัวชี้วัดดังกล่าว มีความ สำคัญต่อการวางแผนและพัฒนานโยบายที่เกี่ยวข้องกับ การฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดในระยะยาว โดยต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน ในการผลักดันให้เป้าหมายดังกล่าวบรรลุผล นอกจากนี้

การติดตามและประเมินผลตัวชี้วัดอย่างต่อเนื่องยังช่วยให้สามารถปรับปรุงกระบวนการทำงานได้อย่างเหมาะสม และตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลสัมฤทธิ์ของศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม

1. ผู้ติดยาเสพติดที่ผ่านการบำบัดรักษาจากสถานพยาบาลได้รับการติดตาม ดูแล ให้คำปรึกษา แนะนำ ให้ความช่วยเหลือและสงเคราะห์ ตลอดจนได้รับการฟื้นฟูสภาพทางสังคม ทั้งบริการด้านสวัสดิการสังคมการสังคมสงเคราะห์ที่จำเป็นและเหมาะสม รวมทั้งช่วยเหลือสนับสนุนให้มีที่อยู่อาศัยเป็นการชั่วคราว
2. ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา ได้รับความช่วยเหลือเกี่ยวกับอาชีพ การศึกษา เงินทุนสงเคราะห์ และให้การสงเคราะห์อื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีพ ไม่เป็นภาระแก่ครอบครัวและชุมชน
3. นายจ้างหรือสถานประกอบการในพื้นที่มีทัศนคติที่ดีในการรับ ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษาเข้าทำงาน
4. ครอบครัวและชุมชนมีส่วนร่วมในการบำบัดรักษาและติดตาม ดูแล และช่วยเหลือผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา
5. ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ โดยไม่กลับมากระทำความผิดซ้ำเกี่ยวกับยาเสพติดอีก

สรุปและข้อเสนอเชิงนโยบาย

ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมเป็นสถานที่ที่ถือได้ว่ามีความสำคัญตามประมวลกฎหมายยาเสพติดในการดูแลช่วยเหลือผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษาให้สามารถใช้ชีวิตอย่างปกติสุข สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ โดยไม่กลับมากระทำความผิดซ้ำเกี่ยวกับยาเสพติดอีก ซึ่งเป็นหน้าที่ของทางกระทรวงมหาดไทย และกรุงเทพมหานครโดยตรง แต่ปัจจุบันถึงแม้จะมีการขึ้นทะเบียนครอบคลุม

ทั้งประเทศ แต่ยังไม่มีการบูรณาการการส่งต่อผู้ป่วยที่ชัดเจน ที่ร่วมกับศูนย์คัดกรอง สถานพยาบาล และสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ที่ขึ้นทะเบียนตามประมวลกฎหมายยาเสพติด เว้นแต่เป็นชุมชนที่มีการทำงานร่วมกับหน่วยงานราชการต่าง ๆ ในลักษณะชุมชนล้อมรั้ว (สลบ.) ชุมชนยั่งยืน (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ) หรือ Community based treatment (CBTx) ดังนั้นเพื่อให้การขึ้นทะเบียนศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมตามประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564 เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และผู้ติดยาเสพติดสามารถเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพได้มากยิ่งขึ้น จึงมีข้อเสนอเชิงนโยบายที่สำคัญ ดังนี้

1. สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการการบำบัดรักษา และฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด กระทรวงสาธารณสุข (สลบ.) ต้องมีการประเมินผลการขึ้นทะเบียนศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยเฉพาะเป้าหมายของการจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมตามมาตรา 118 พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564 ที่มุ่งหวังให้ผู้ติดยาเสพติดที่ได้รับการดูแลโดยศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ โดยไม่กลับมากระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดอีก โดยนำเสนอต่อคณะกรรมการการบำบัดรักษา และฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ตามพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564 มาตรา 111 (8) ที่กำหนดให้คณะกรรมการการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด มีหน้าที่และอำนาจในการกำกับ ติดตาม ดูแลให้คำปรึกษา และแนะนำหน่วยงานในพื้นที่ในการให้ความช่วยเหลือ และสงเคราะห์ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา

2. กระทรวงมหาดไทยและกรุงเทพมหานคร ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรชุมชนหรือองค์กรอื่นในพื้นที่ที่ให้ความร่วมมือ และมีความประสงค์จัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมขึ้นทะเบียนเป็นศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมเป็นการเฉพาะเพื่อการสนับสนุนช่วยเหลือและสงเคราะห์ผู้ติดยาเสพติด หรือผู้ผ่านการบำบัดรักษาที่ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

3. ควรมีแนวทางตามพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564 มาตรา 111 (12) ที่กำหนดให้คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด มีหน้าที่และอำนาจกำหนดนโยบายเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตาม ดูแล และช่วยเหลือผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา เพื่อให้ชุมชนล้อมรั้ง (สลบ.) ชุมชนยั่งยืน (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ) หรือ Community based treatment (CBTx) ที่ดำเนินการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดในชุมชนสามารถดำเนินการตามแนวทางที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น เพราะการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดในชุมชนจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ รวมถึงการใช้ทรัพยากรร่วมกัน และกฎหมายยังไม่ได้กำหนดให้มีการขึ้นทะเบียนการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดในชุมชน ทั้ง ๆ ที่มีระบบการค้นหา คัดกรอง ให้คำปรึกษา และฟื้นฟูสภาพทางสังคมแบบเบ็ดเสร็จในชุมชน จึงทำหน้าที่ทั้งศูนย์คัดกรองและศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม แต่ไม่สามารถออกไปรับรองเป็นผู้ผ่านการบำบัดรักษาให้แก่ผู้ติดยาเสพติดได้

4. สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด กระทรวงสาธารณสุข (สลบ.) ควรมีการประเมินผลสัมฤทธิ์หลักสูตรพัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงานศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมทาง On-line (E-learning) และปรับปรุงให้มีความทันสมัย ครอบคลุมบทบาทหน้าที่ที่กำหนดในกฎกระทรวงศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม และตัวอย่างความสำเร็จของศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมที่ดำเนินการได้ดี

เอกสารอ้างอิง

1. ภัทรพล จึงสมเจตไพศาล. ศูนย์คัดกรองตามประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564. วารสารวิชาการและวิจัยยาเสพติด. 2567;2(2):1-10.

2. คณะรักษาความสงบแห่งชาติ. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 108/2557 เรื่อง การปฏิบัติต่อผู้ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดเพื่อเข้าสู่การบำบัดฟื้นฟูและการดูแลผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู. ราชกิจจานุเบกษา. 2557 ก.ค. 30; เล่ม 131 ตอนพิเศษ 143 ง:18-19.

3. ภัทรพล จึงสมเจตไพศาล, วไลลักษณ์ พุ่มพวง, อัจฉราพร สีหิรัญวงศ์ และรภัสสพิตา ธนสิษฐ์จำรัฐ. การประเมินผลการดำเนินงานการคัดกรอง บำบัด รักษา และฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดตามพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมาย พ.ศ. 2564 ในพื้นที่ต้นแบบ 5 จังหวัด. วารสารวิชาการสาธารณสุข. 2566;32(3):488-502.

4. สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด. อนุบัญญัติว่าด้วยประกาศและระเบียบคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกในพระบรมราชูปถัมภ์; 2565.

5. พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564. ราชกิจจานุเบกษา. 8 พ.ย. 2564; เล่มที่ 138 ตอน 73 ก. หน้า 1.

6. กระทรวงสาธารณสุข. กฎกระทรวง การฟื้นฟูสภาพทางสังคมแก่ผู้ติดยาเสพติดและผู้ผ่านการบำบัดรักษา พ.ศ. 2566. ราชกิจจานุเบกษา. 2566;140(54): 21-24.

7. ระบบข้อมูลการบำบัดรักษา และฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดของประเทศ (บสด.). รายงาน GIS ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม [อินเทอร์เน็ต]. 2567 [เข้าถึงเมื่อ 16 ธันวาคม 2567]. เข้าถึงได้จาก: <https://antidrug.moph.go.th/report>